

# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001707

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



## II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Почеква Андрій Іванович

2. Andrii Pochekva

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5863-7499

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Дата захисту: 23-02-2024

Спеціальність за освітою: магістр образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

### **III. Відомості про організацію, де відбувся захист**

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** PhD 4804

**Повне найменування юридичної особи:** Львівська національна академія мистецтв

**Код за ЄДРПОУ:** 02071027

**Місцезнаходження:** вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

### **IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію**

**Повне найменування юридичної особи:** Львівська національна академія мистецтв

**Код за ЄДРПОУ:** 02071027

**Місцезнаходження:** вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

### **V. Відомості про дисертацію**

**Мова дисертації:** Українська

**Коди тематичних рубрик:** 18.31.31.13, 18.07.31, 18.07.43.21

**Тема дисертації:**

1. Методика розшарування станкового малярства (на прикладі західноукраїнських ікон XVII – першої третини XX ст.)
2. Methods of separation of easel painting (on the example of Western Ukrainian icons of the XVII – first third of the XX century)

**Реферат:**

1. З плином часу пам'ятки станкового малярства зазнають трансформацій у результаті впливів непереборних факторів дії навколишнього середовища та часу, а також і людського фактору, зокрема через втручання пізніших художників, іконописців, реставраторів тощо. Малярські твори перемальовували з багатьох причин, і не завжди основною причиною був незадовільний чи неекспозиційний стан збереження авторського малярства. Інколи причиною перемалювання міг бути і економічний фактор, зокрема брак коштів для виготовлення нової дерев'яної, полотняної чи рідше – металевої основи. Свої вимоги, пов'язані з регіональними особливостями створення, а відповідно – специфічними техніками та технологією, має реставрація ікон XVII – XVIII ст. Українські майстри-іконописці часто експериментували з технікою виготовлення левкасу та в'язивом, відтак для забезпечення фахової реставрації доводиться проводити ґрунтовні хімічні дослідження властивостей основи, пігментів і в'язив. Ще більшу складність становлять

перемальовані ікони, яких до сьогодні доволі багато у церквах західноукраїнського регіону. Проведення одного з найскладніших процесів реставрації – розшарування та перенесення на нову основу станкового малярства – може стати альтернативним методом вирішення цієї проблеми, що свідчило би про рівноцінне ставлення реставратора до обох творів малярства, незалежно від часу їх створення та суб'єктивної оцінки мистецької вартості. На основі аналізу фахової літератури та джерел, які пов'язані з дослідженням методики розшарування станкового малярства простежено, що, попри майже столітню історію розвитку методики розшарування у реставраційній практиці, вона мало опрацьована та не систематизована. Попри наукові роботи та публікації у цій галузі реставрації, більшість із них – це тези доповідей, статті, дипломні, магістерські праці чи інші опубліковані джерела практичної реалізації, апробації проведення процесу розшарування станкового малярства щодо однієї пам'ятки, методу. Опрацювання джерельної бази за тематикою дослідження показало, що сьогодні в українській реставраційній галузі внаслідок відсутності фахових тлумачних словників з української реставраційної термінології спостерігається відмінність у застосуванні реставраційних термінів. З огляду на це, у дослідженні визначено, уточнено та впорядковано значення реставраційних термінів пов'язаних з процесами розшарування станкового малярства та перенесенням їх на нову основу, порівняно їх застосування в українській, польській, російській, англійській мовах. У роботі висвітлено розвиток методики розшарування станкового малярства в історичному аспекті, враховуючи історію становлення процесів дублювання та перенесення станкового малярства на нову основу в Європі (XVII–XIX ст.) як точки відліку до зародження та розвитку значно складнішого процесу розшарування і перенесення станкового малярства. У дослідженні представлено та рекомендовано послідовність основних умов, критеріїв та етапів реставрації від надходження пам'ятки на реставрацію, досліджень пам'ятки, ухвалення рішення про проведення розшарування до вибору методу розшарування. Класифіковано сучасні методи розшарування та перенесення на нову основу станкового олійного та темперного малярства за характером впливу на відповідні структурні шари твору. У дисертації подані результати використаних методів розшарування станкового малярства на прикладі чотирьох вибраних західноукраїнських ікон. Враховуючи це, можна зробити основний висновок – використання методики розшарування у реставрації вимагає індивідуального підходу щодо конкретної пам'ятки. Опрацьовані сьогодні методи розшарування є для реставратора лише певною основою, схемою. Застосування і вибір відповідних методів і матеріалів – підбір органічних розчинників, типу та матеріалу носія, відповідних за своїми характеристиками клеїв, послідовність їх нанесення та алгоритм дії на структурні шари твору залежать від індивідуальних особливостей конкретної пам'ятки, її технологічної будови, стану збереження, пошкоджень. Усі ці індивідуальні характеристики та особливості повинен проаналізувати та врахувати художник-реставратор, зважуючись на застосування методики розшарування.

2. Over time artwork of easel painting undergo transformations as a result of the influence of irresistible factors of the environment and time, as well as the human factor, in particular, due to the intervention of later artists, icon painters, etc. Paintings were redrawn for many reasons, and not always the main reason was the unsatisfactory or unexposed state of preservation of the author's painting. Sometimes the reason for repainting could be an economic factor, in particular, a lack of funds for the manufacture of a new base. The restoration of icons of the XVII – XVIII c. has its own requirements related to the regional features of creation and, accordingly, specific techniques and technology. Ukrainian master icon painters often experimented with the technique of making levakas and binders, accordingly, in order to ensure professional restoration, it is necessary to conduct thorough chemical studies of the properties of the base, pigments and binders. An even greater difficulty is represented by repainted icons, of which there are still quite a few in functioning churches in western Ukraine. Carrying out one of the most difficult restoration processes – separation and transferring easel painting to a new basis can become an alternative method of solving this problem, which in turn would indicate the equal attitude of the restorer to both works of painting, regardless of the time of their creation and subjective assessment of artistic value. Based on the analysis of professional literature and sources related to the study of the technique of separation in easel painting, it was found that despite the almost century-old history of the development of the technique of separation in restoration practice, it is little developed and not systematized. Despite scientific works and

publications in this field of restoration, most of them are theses of reports, articles, diploma, master's theses or other published sources of practical implementation, approbation of the process of separation in relation to one landmark, method. Processing of the source base on the subject of the research showed that today in the Ukrainian restoration industry, and in particular in the field of separation of easel painting, due to the lack of professional explanatory dictionaries of Ukrainian restoration terminology, there is a difference in the application of restoration terms. In view of this problem, the study defined, specified and ordered the meaning of restoration terms related to the processes of separation and their transfer to a new basis, compared their use in Ukrainian, Polish, Russian, and English languages. The work represents the development of the technique of separation of easel painting in a historical aspect, taking into account the history of the process of doubling and transferring easel painting to a new basis in Europe XVII–XIX c., as a reference point to the origin and development of a much more complex process of separation. The study presents and recommends the sequence of basic conditions, criteria and stages of restoration from the receipt of the artwork for restoration, research of the artwork, decision-making on separation to the selection of the separation method. Modern methods of separation and transfer to a new basis of easel painting are classified according to the nature of the effect on the corresponding structural layers of the work. The dissertation presents the results of the separation methods of easel painting used by the author on the example of four selected Western Ukrainian icons. Taking into account the above, we can draw the main conclusion – the use of separation techniques in restoration requires an individual approach to a specific artwork. The separation methods developed today are only a certain basis, a scheme for the restorer. The application and selection of appropriate methods and materials – the selection of organic solvents, the type and material of the carrier, the appropriate adhesives, the sequence of their application and the algorithm of action on the structural layers of the work depend on the individual characteristics of a specific artwork, its technological structure, state of preservation, damage. All these individual characteristics and features must be analyzed and taken into account by the restorer considering the application of the separation technique.

### **Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:** Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:** Не застосовується

**Підсумки дослідження:** Нове вирішення актуального наукового завдання

### **Публікації:**

- Почеква А. І. Реставраційні терміни, що застосовуються у сфері розшарування станкового малярства та перенесення його на нову основу. Вісник ЛНАМ. 2022. №48. С. 88–98.
- R. Kosiv, A. Pocheckva Conservation and attribution of the early 18th-century icon “St. Apostle Philip” from the Bonevychi village (Lviv region, Ukraine) using the technique of separation of easel painting. International journal of conservation science. 2023. Volume 14, Issue 3, July–September 2023 С. 969–984.
- Почеква А. І., Мельник І. Ф. «Богородиця Одигітрія» 1696 року із Святоуспенської Унівської лаври (процес розшарування та перенесення станкового малярства при реставрації та дослідженні ікони). Народознавчі зошити. 2023. №6. С. 1368–1379.
- Почеква А. І. Дослідження двосторонньої ікони «Піета» / «Свята Мучениця Варвара» XVIII ст. з церкви Івана Хрестителя села Дорожів Дрогобицького району Львівської області у контексті проведення процесу розшарування малярських шарів та перенесення на нову основу. Вісник ЛНАМ. 2023. №51. С. 81–98.

### **Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПВ:**

**Впровадження результатів дисертації:** Впровадження не планується

**Зв'язок з науковими темами:**

## **VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Косів Роксолана Романівна

2. Roksolana R. Kosiv

**Кваліфікація:** д. мист., професор, 17.00.05

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1202-1488

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Львівська національна академія мистецтв

**Код за ЄДРПОУ:** 02071027

**Місцезнаходження:** вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## **VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Лесів Андрій Петрович

2. Lesiv Andriy

**Кваліфікація:** к. мист., 17.00.05

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Інститут народознавства Національної академії наук України

**Код за ЄДРПОУ:** 03534469

**Місцезнаходження:** проспект Свободи, буд. 15, Львів, 79000, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Національна академія наук України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Оляніна Світлана Валеріївна
2. Svitlana V. Olyanina

**Кваліфікація:** д. мист., доц., 17.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"**Код за ЄДРПОУ:** 02070921**Місцезнаходження:** проспект Берестейський, буд. 37, Київ, 03056, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Левицька Мар'яна Корнеліївна
2. Mariana Levytska

**Кваліфікація:** д. і. н., професор, 07.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-0977-4470**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Українська академія друкарства**Код за ЄДРПОУ:** 02071004**Місцезнаходження:** вул. Під Голоском, буд. 19, Львів, 79020, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Бенях Наталія Миронівна
2. Nataliia M. Beniakh

**Кваліфікація:** к. мист., доц., 17.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-2578-0555**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Львівська національна академія мистецтв**Код за ЄДРПОУ:** 02071027

**Місцезнаходження:** вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## **VIII. Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
голови ради**

Левкович Наталія Ярославівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
головуючого на засіданні**

Левкович Наталія Ярославівна

**Відповідальний за підготовку  
облікових документів**

Бабунич Юлія Ігорівна

**Реєстратор**

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є  
відповідальним за реєстрацію наукової  
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна